

Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Talousarvio 2027

Taloussuunnitelma 2028-2030

Ympäristöterveyslautakunta 8.9.2026

Päijät-Hämeen ympäristöterveys

Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveysjohtajan katsaus

Seudullinen ympäristöterveydenhuolto, Päijät-Hämeen ympäristöterveys, tuottaa kuntien vastuulla olevat lakisääteiset ympäristöterveydenhuollon tehtävät Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Kärkölan, Padasjoen ja Sysmän kunnille sekä Heinolan ja Orimattilan kaupungeille. Vastuukuntana toimii Hollola. Tavoitteena on ympäristöterveydenhuollon valvonnan ja palveluiden toteuttaminen suunnitellusti ja yhdenvertaisesti koko toiminta-alueella. Positiivisen palautteen perusteella kuntakohtaisia viranhaltijoiden tapaamisia jatketaan siten, että tapaaminen järjestetään jokaisen sopimuskunnan kanssa joka toinen vuosi. Tapaamisilla pyritään edistämään tietämystä kunnissa vireillä olevista asioista ja keskustelemaan yhteistyöstä valvonta-asoiden hoitamisessa.

Eläinlääkintähuolto sopimuskuntien alueella toteutuu Ruokaviraston valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman edellyttämällä tavalla ja henkilöstöresurssi on riittävä lukuun ottamatta valvontatehtäviä. Toiminnassa ei suunnitella merkittäviä muutoksia. Vuoden 2026 alussa muuttunut vastuunjako maakunnallisesta eläinlääkäripäivystyksestä on toiminut hyvin. Eläinlääkintähuollon palvelujärjestelmän ylläpitäminen edellyttää riittävää resurssia. Vuoden 2026 alussa voimaan tulleen eläinlääkintähuoltolain vaikutuksia tarvittavaan henkilöstöresurssiin tarkastellaan vuoden aikana. Siitä johtuen avoin kunnaneläinlääkäri virka on täytetty määräaikaisena 31.12.2027 saakka. Kunnaneläinlääkäri työsidosnaisuus on suuri. Työssä jaksamista, työturvallisuutta ja työtyytyväisyyttä on systemaattisesti kehitetty muun muassa muokkaamalla päivystysjärjestelyjä ja työnteon käytäntöjä sekä palkkaamalla kaksi eläintenhoitajaa. Valvontaeläinlääkäri työssä jaksamista tuetaan säännöllisen työnohjauksen avulla.

Ympäristöterveydenhuollon talousarvio pitää sisällään määräaikaisen valvontaeläinlääkäri virkasuhteen jatkamisen edelleen vuodelle 2027. Hollolan kunnanhallitus on perustanut määräaikaisen valvontaeläinlääkäri viran vuosille 2025 ja 2026 valvonnan työruuhkan purkamiseksi. Eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on vuonna 2026 ollut useampia hankalia tapauksia, joihin on kulunut runsaasti valvonnan resurssia. Lisäksi uusia ilmoituksia eläinten hyvinvoinnin rikkomuksista tulee valvontaan säännöllisesti. Työjonoa ei ole saatu purettua toivotussa laajuudessa. Valvontaan ohjataan myös kunnaneläinlääkäri työsidosnaisuutta mutta yhä useammin tapausten hoitamiseen tarvitaan valvontaeläinlääkäri asiantuntemusta. Henkilöstön jaksamisen kannalta on tärkeää osoittaa valvontatehtävien hoitamiseen edelleen lisäresurssia. Ruokavirasto korvaa kunnille valvontatehtävien hoitamisesta aiheutuvat kulut.

Terveydensuojelun vastuualueen henkilöstöresurssi on riittävä nykyisten tehtävien hoitamiseen ja valvontasuunnitelman mukaiset tavoitteet pystytään normaalitilanteessa toteuttamaan. Myös mahdollisten häiriötilanteiden hoitamiseen varaudutaan ja niitä esiintyy vuosittain jonkun verran. Vastuualueella on tiedossa henkilöstön eläköitymisiä taloussuunnitelmavuosina. Osaavan ja kokeneen henkilöstön rekrytointi voi olla haastavaa myös terveydensuojelun vastuualueella ja uuden henkilöstön perehdyttämiseen joudutaan kohdistamaan enemmän resurssia.

Vuodelta 1994 olevan terveydensuojelulain kokonaisuudistus on työn alla. Lakihankkeen tavoitteena on selvittää, miten terveydensuojelun toimintaympäristö on muuttunut ja millainen viranomaisvalvonta soveltuu parhaiten tämän päivän tarpeisiin. Uusi laki tuo todennäköisesti muutoksia valvontakäytäntöihin ja sillä saattaa olla vaikutusta myös terveydensuojelun toimintatuottojen kertymiseen. Lakihanke kuitenkin viivästyy alkuperäisestä suunnitelmasta eikä se etene nykyisellä hallituskaudella.

Vuodelle 2027 Päijät-Hämeen ympäristöterveydenhuollon talouteen kohdistuu 50 000 €:n sopeuttamistarve, joka jaetaan terveydensuojelun ja eläinlääkintähuollon vastuuyksiköille toimintakulujen suhteessa. Ympäristöterveydenhuollossa henkilöstökulujen osuus toimintamenoista on merkittävä, eikä säästäminen toimintakuluissa onnistu ilman henkilöstövaikutuksia. Sen vuoksi sopeutustarve katetaan pääosin lisäämällä ulkoisilta asiakkailta perittäviä maksuja 1.1.2027 alkaen. Myös kuluja pyritään karsimaan mahdollisuuksien rajoissa.

Hollolan kunnanhallitus on 1.6.2026 päättänyt käynnistää yt-neuvottelut kustannusten karsimiseksi. Talousarviota laadittaessa vaikutukset seudulliseen ympäristöterveydenhuoltoon eivät ole selvillä. Tavoitteena on kuntatasolla löytää pysyviä säästöjä eivätkä esim. henkilöstön lomautukset ole ensisijaisia toimenpiteitä.

Yt-neuvotteluilla saattaa olla vaikutuksia myös ympäristöterveydenhuoltoon pidemmällä aikavälillä.

Ympäristöterveyslautakunnan kokoonpano vaihtuu osittain 1.6.2027 alkaen, kun kuntapareina toimivien Hartolan ja Kärkölän kuntien edustajat vaihtuvat Sysmän ja Padasjoen kuntien edustajiin. Samalla lautakunnan varapuheenjohtajuus siirtyy Orimattilan kaupungin edustajalta Heinolan kaupungin edustajalle.

Palvelukuvaus

Elinympäristön terveellisyys koetaan merkittävänä arvona, samoin lähellä tuotettu puhdas ruoka. Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on ehkäistä ennaltaehkäistä elinympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja -haittoja, poistaa olemassa olevia terveyshaittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja osallistua eläintautien torjumiseen. Osana toimintaa tehdään kiinteää yhteistyötä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa ja tuodaan aktiivisesti ympäristöterveydenhuollon näkökulma toimialueen kaavoitus-, ympäristölupa- ja rakennuslupaprosesseihin päätöksenteon pohjaksi. Keskeiset toimintaperiaatteet ovat joustavuus, tehokkuus sekä asiakkaiden ja kuntien yhdenvertaisuus.

Terveydensuojelulla on toimipisteet Hollolassa ja Heinolassa. Viranomaisvalvontaa tehdään vuosille 2025–2028 laaditun valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmaan tehdään vuosittain tarvittavat päivitykset. Valvonnan lisäksi varataan riittävästi resursseja niin sanottuun ennaltaehkäisevään ympäristöterveydenhuoltoon. Tällä tarkoitetaan kuntalaisten ja toimijoiden neuvomista ja ohjaamista sekä asiantuntijana ja lausunnonantajana toimimista sopimuskunnille ja muille yhteistyökumppaneille.

Kunnaneläinlääkäripalvelut tuotetaan lähipalveluna seitsemällä vastaanotolla. Valvontaeläinlääkäreillä on toimipiste Orimattilan vastaanoton yhteydessä. Eläinlääkäripäivystys on järjestetty maakunnallisesti yhdessä Lahden kaupungin kanssa siten, että Päijät-Hämeen ympäristöterveys vastaa päivystyksestä pitopaikassa hoidettavien eläinten osalta ja Lahden kaupunki vastaanotolla hoidettavien eläinten osalta. Päivystyksen ruuhkatilanteita varten Päijät-Hämeen ympäristöterveydessä on käytössä hälytysraha, joka maksetaan päivystäjän avuksi hälytettävälle eläinlääkärille. Helsingin yliopiston tuotantoeläinsairaala vastaa Orimattilan länsiosien tuotantoeläinpraktiikasta sekä päivystyksestä koko Orimattilan kaupungin alueella.

Ympäristöterveydenhuolto varautuu mahdollisten häiriötilanteiden hoitamiseen ja häiriötilannetoiminnan osaamista ylläpidetään jatkuvasti.

Seudullisen ympäristöterveydenhuollon visiona on olla hirveen haluttu yhteistyökumppani alueen kunnille, toimijoille sekä kuntalaisille. Lisäksi ympäristöterveydenhuolto pyrkii olemaan hirveen hyvä esimerkki muuttuvassa toimintaympäristössä toimivasta ympäristöterveydenhuollon yksiköstä. Laadukkaat palvelut ovat helposti saavutettavissa toimintakentässä tapahtuvista muutoksista huolimatta ja henkilöstöllä on vahva osaaminen vastuualueellaan.

Palvelusuunnitelma 2027

Terveydensuojelun vastuualueella valtakunnallinen valvontaohjelmakausi kattaa vuodet 2025–2028. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden valvontasuunnitelma on laadittu valvontaohjelmakaudelle ja siihen tehdään vuosittain tarvittavat päivitykset. Valvontaa toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi varataan resursseja akuuttien valvontatapausten hoitamiseen ja valvontaa tukevaan työhön, kuten neuvontaan ja ohjaukseen sekä sidosryhmätyöskentelyyn. Tiedottamista toiminnasta ja elinympäristöterveydestä toteutetaan aktiivisesti käyttäen monipuolisesti eri tiedotuskanavia.

Eläinlääkintähuollossa eläinlääkäripalvelut ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta pyritään toteuttamaan lainsäädännön vaatimalla ja valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman mukaisella tavalla. Eläinten hyvinvoinnin valvontaan ohjataan lisää resursseja määräaikaisen valvontaeläinlääkärin virkasuhdetta jatkamalla. Ruokavirasto on nimennyt kolme Päijät-Hämeen ympäristöterveyden kunnaneläinlääkäriä valmiuseläinlääkäreiksi ja kouluttaa heitä eläintautien torjuntaan.

Ympäristöterveydenhuollon palveluverkkoa ei ole tarkoitus talousarviovuonna muuttaa. Kunnaneläinlääkäreiden saatavuuden ja nykyisten työntekijöiden pysyvyyden varmistamiseksi käytetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia työajan joustoja, joilla voidaan lisätä työn houkuttelevuutta ja tukea työssä jaksamista. Terveydensuojelun vastuualueella on hybridityön tekeminen laajasti käytössä.

Kuntien maksuosuuksien perusteena käytettävistä suoritteista on tehty kuntakohtaiset suoritearviot. Arviot perustuvat historiatietoon kuntien palvelutarpeesta sekä arvioon mahdollisten toimintaympäristön muutosten vaikutuksesta palvelutarpeeseen. Palvelutarpeessa voi vuoden aikana kuitenkin tulla odottamattomia muutoksia esim. häiriötilanteissa. Lopulliset kuntien maksuosuudet määräytyvät vuoden aikana toteutuneiden suoritteiden perusteella.

Palvelusuunnitelma taloussuunnitelmavuosille 2028-2030

Talousarviota laadittaessa palveluiden järjestämiseen ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia.

Ympäristöterveydenhuollon toimipisteverkko pyritään säilyttämään nykyisellään. Mikäli jäsenkuntien perimät vuokra- ja puhtaanapitokustannukset kasvavat merkittävästi on mahdollista, että toimipisteverkostoa joudutaan tarkastelemaan uudelleen.

Eläinlääkintähuoltolain palvelut toteutetaan ympäristöterveyslautakunnan päättämän palvelutason mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollon resurssitarvetta arvioidaan suhteessa tehtäväkentän muutoksiin. Kunnaneläinlääkäripäivystyksen järjestäminen edellyttää riittävän henkilöresurssin säilyttämistä, ettei päivystys kuormita työntekijöitä kohtuuttomasti. Pysyvän resurssin lisäämistä valvontatehtäviin arvioidaan uudelleen vuoden 2027 lopussa valvonnan työtilanteen pohjalta.

Terveystoimintasuojelun vastuualueella palvelut toteutetaan lainsäädännön ja valvontasuunnitelman mukaisesti. Terveystoimintasuojelussa on riittävät resurssit tehtävien hoitamiseen ja erikoistumiseen valvonnan eri sektoreihin. Resurssia ei ole syytä vähentää. Terveystoimintasuojelulain kokonaisuudistuksen vaikutukset toimintaan arvioidaan ennen lain voimaantuloa.

Hollolan kunnassa käynnistyneiden yhteistoimintaneuvottelujen tulosten vaikutukset seudullisen ympäristöterveydenhuollon toimintaan pyritään minimoimaan ja palvelutaso säilyttämään.

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Maa- ja metsätalousministeriö ovat eri tilaisuuksissa nostaneet esille valtakunnallisen tarpeen kasvattaa valvontayksiköiden kokoa. Nämä vaikutukset toimintaan arvioidaan vasta siinä vaiheessa, kun ohjaava lainsäädäntö on valmisteltu.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET	
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	
Tavoite: Päijät-Hämeen ympäristöterveydenhuollon talousarvion toteutuminen.	
Mittarit	
Sopimuskuntien maksuosuus toteutuu talousarvion mukaisesti.	
Vastuu	Silja Mäkelä ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm eläinlääkintähuollon päällikkö
Tavoite: Seudullisen ympäristöterveydenhuollon säännöllinen viestintä	
Mittarit	
Suunnitelmallista (viestinnän vuosikello) ja ajankohtaista (some-kanavat) viestintää kuntalaisille ja toimijoille. Tavoitteena on viestinnän toteutuminen vuosien 2025 ja 2026 tasolla.	
Vastuu	Silja Mäkelä ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm eläinlääkintähuollon päällikkö
Tavoite: Ympäristöterveydenhuollon varautuminen	
Mittarit	
Harjoitussuunnitelman mukaisen ympäristöterveydenhuollon oman häiriötilanneharjoituksen toteuttaminen.	
Vastuu	Silja Mäkelä ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm eläinlääkintähuollon päällikkö
Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	
Tavoite: Toiminnan laatu	
Mittarit	
Tavoitteena on kaikkien laatutiimin määrittämien laatumittareiden toteutuminen 100 %:sti. Toteutumista seurataan tiimeissä ja raportti laatumittareiden toteutumisesta valmistellaan lautakunnalle vuosittain.	
Vastuu	Silja Mäkelä Ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm eläinlääkintähuollon päällikkö
Tavoite: Sujuva yhteistyö muiden viranomaisten kanssa	
Mittarit	
Kuntatapaamisten järjestäminen suunnitelman mukaisesti kaikkiin kuntiin joka toinen vuosi.	
Hämeen alueen valvontayksiköiden vuodelle 2028 ajoittuvan yhteistyöprojektin suunnittelu.	
Vuosittainen yhteistyöpalaveri eläinsuojeluasioista vastaavan poliisiviranomaisen kanssa	
Vastuu	Silja Mäkelä ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm eläinlääkintähuollon päällikkö
Tavoite: Säännöllisen valvonnan toteutuminen	
Mittarit	
Säännöllisen valvonnan toteutuminen yli 90 prosenttisesti kaikilla lakialoilla	
Vastuu	Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö

Tavoite: Eläinlääkintähuollon valvontatehtävien työruuhkan purkaminen	
Mittarit	
Eläinsuojeluvalvonnan tarkastusjonon pysyminen alle 60 tarkastuksessa	
Vastuu	Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö, Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja
Tavoite: Palvelujen hyvä saavutettavuus koko toiminta-alueella	
Mittarit	
Asiakastyytyväisyyskysely vuosittain terveydensuojelun vastuualueella. Asiakastyytyväisyys hyvä vähintään 90 prosentissa vastauksista.	
Eläinlääkintähuollossa asiakaspalautteen kerääminen E-lomakkeella. Tavoitteena saatavien palautteiden määrän lisääminen.	
Vastuu	Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja, Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö

Tuloslaskelmaosa

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Liikevaihto	3 325 023	3 322 900	3 372 000	1,5 %	3 450 800	3 531 900	3 615 000
Liiketoiminnan muut tuotot	577	0	0	0,0 %	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-871 331	-819 100	-828 300	1,1 %	-844 800	-862 200	-880 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 327	-46 800	-49 400	5,6 %	-50 100	-50 900	-51 700
Palvelujen ostot	-834 004	-772 300	-778 900	0,9 %	-794 700	-811 300	-828 500
Henkilöstökulut	-2 235 133	-2 275 900	-2 302 700	1,2 %	-2 360 100	-2 418 900	-2 479 000
Palkat ja palkkiot	-1 727 895	-1 837 300	-1 862 400	1,4 %	-1 909 000	-1 956 700	-2 005 600
Henkilösivukulut	-507 237	-438 600	-440 300	0,4 %	-451 100	-462 200	-473 400
Eläkekulut	-441 738	-369 100	-370 200	0,3 %	-379 400	-388 700	-398 400
Muut henkilösivukulut	-65 499	-69 500	-70 100	0,9 %	-71 700	-73 500	-75 000
Liiketoiminnan muut kulut	-219 428	-227 900	-241 000	5,7 %	-245 900	-250 800	-255 800
Liikelylijäämä (-alijäämä) yhteensä	-293	0	0	0,0 %	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	293	0	0	0,0 %	0	0	0

Seudullisen ympäristöterveydenhuollon tilinpäätös päättyy Hollolan kunnan talousarvion laadintaohjeiden mukaisesti nollaan. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon toimintatuotot ja -menot lasketaan erikseen eläinlääkintähuollolle ja terveydensuojelulle.

Ympäristöterveydenhuollon toimintakulut nousevat 49 100 euroa (1,48 prosenttia) vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Tämä johtuu pääosin henkilöstökulujen sekä toimitilojen vuokrien ennustetusta kasvusta. Liiketoiminnan ulkoiset tuotot, joita peritään valvontakohteilta ja asiakkailta, kasvavat 73 000 euroa. Henkilöstökulut muodostavat 68,3 prosenttia ympäristöterveydenhuollon kuluista. Sopimuskunnilta vuokrattavien toimitilojen vuokra- ja puhtaanapitokustannusten kasvu ei ole tiedossa talousarviota valmisteltaessa ja kustannustason nousu perustuu arvioon.

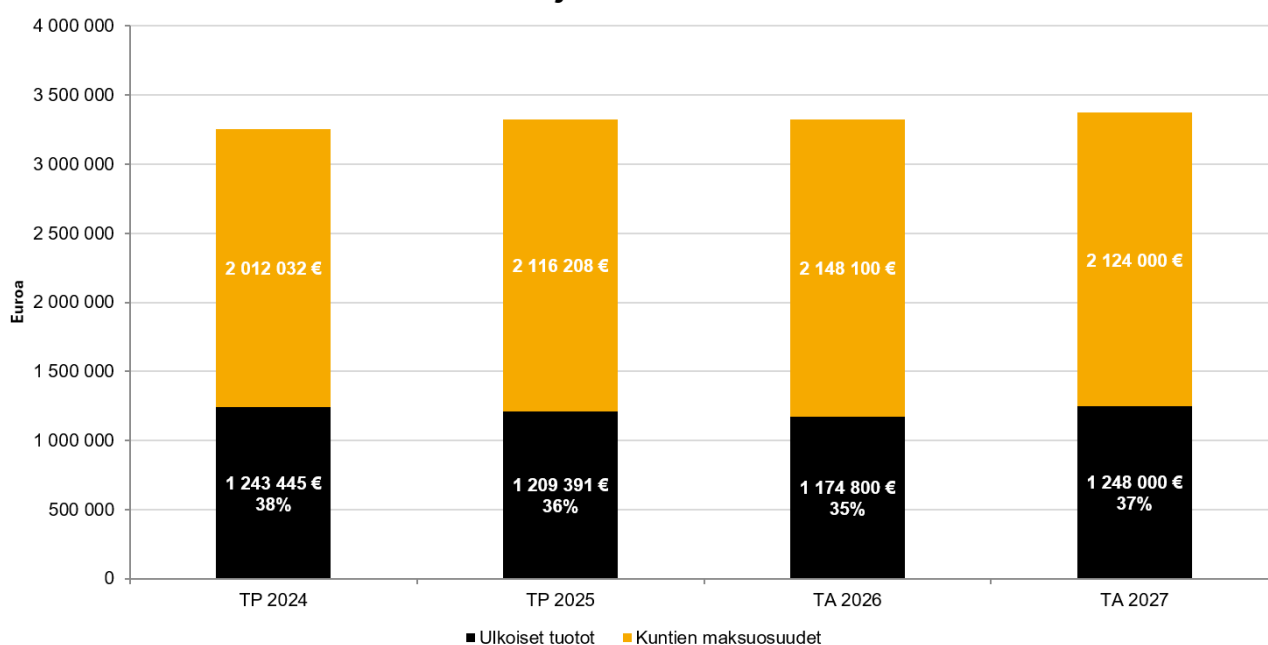
Liiketoiminnan tuottoja kasvattavat ympäristöterveydenhuollon maksutaksaan esitettävät hinnankorotukset molemmilla vastuualueilla. Ympäristöterveyslautakunta hyväksyy maksutaksan talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Sopimuskuntien korvattavaksi jäävä kokonaismaksuosuus laskee 24 100 € (1,12 %) vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Kuntakohtaisesti esiintyy kuitenkin vaihtelua maksuosuuden kehityksessä. Eniten laskee Hartolan kunnan maksuosuus (13,5 %) kun taas litin. Kärkölän ja Padasjoen kuntien sekä Orimattilan kaupungin maksuosuudet kasvavat vuoden 2026 talousarvioon verrattuna.

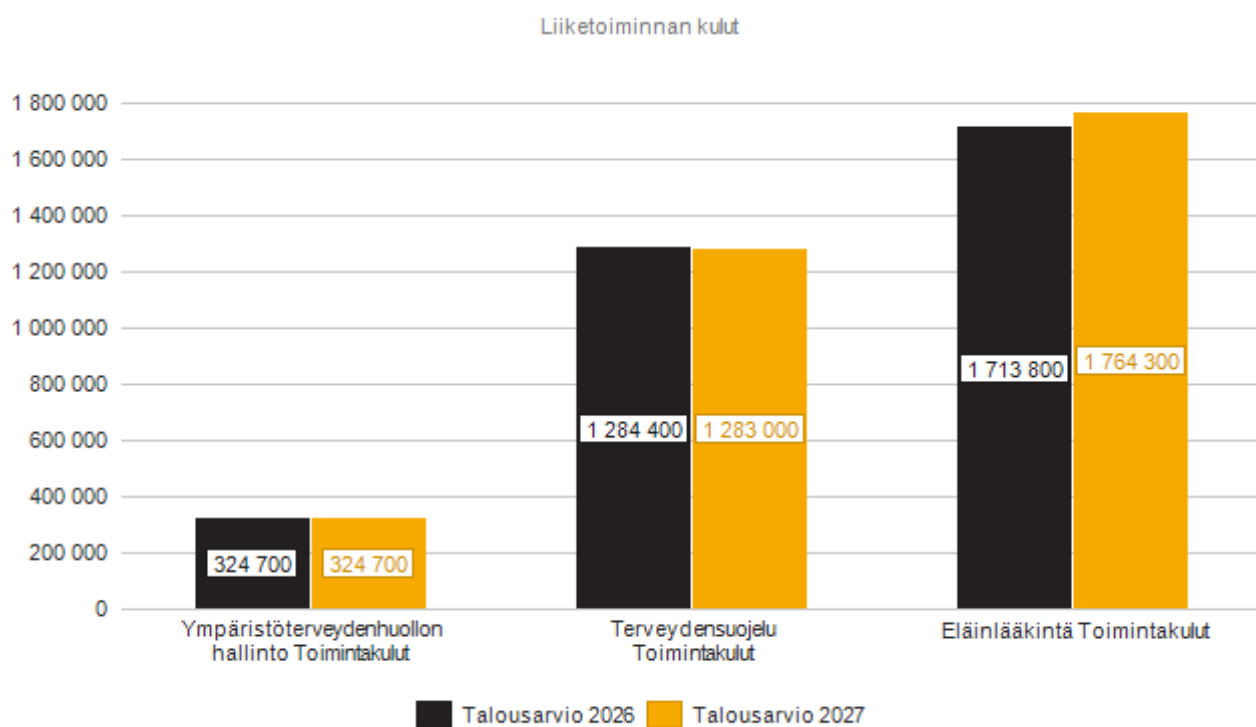
Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetutuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Liiketoiminnan tuotot	
Tuottojen muutos	49
Ulkoisten tuottojen muutos	73
Yhteistoimintakorvausten muutos	-24
Liiketoiminnan kulut	
Henkilöstökulujen muutos	27

Liikevaihdon jakautuminen 2024-2027

Vastuualuekohtainen määrärahan jakautuminen

Ympäristöterveydenhuollon hallinto

Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Liikevaihto	294 562	324 700	324 700	0,0 %	333 400	342 400	351 700
Materiaalit ja palvelut	-35 260	-44 800	-40 800	-8,9 %	-42 400	-44 400	-46 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-935	-1 700	-1 700	0,0 %	-1 700	-1 700	-1 700
Palvelujen ostot	-34 325	-43 100	-39 100	-9,3 %	-40 700	-42 700	-44 800
Henkilöstökulut	-250 011	-262 900	-268 500	2,1 %	-275 300	-282 000	-288 900
Palkat ja palkkiot	-204 914	-212 600	-217 200	2,2 %	-222 700	-228 300	-234 000
Henkilösivukulut	-45 096	-50 300	-51 300	2,0 %	-52 600	-53 700	-54 900
Eläkekulut	-38 572	-42 300	-43 000	1,7 %	-44 100	-45 100	-46 200
Muut henkilösivukulut	-6 524	-8 000	-8 300	3,8 %	-8 500	-8 600	-8 700
Liiketoiminnan muut kulut	-9 584	-17 000	-15 400	-9,4 %	-15 700	-16 000	-16 300
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-293	0	0	0,0 %	0	0	0
yhteensä							

Hallinnon toimintakuluihin ja toimintatuottoihin ei ennusteta muutosta vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Hallinnon ja lautakunnan kulut laskutetaan sisäisesti vastuualueilta niiden toteutuneiden toimintakulujen suhteessa. Ympäristöterveyslautakunnan kokoukset pidetään kuukausittain kesäaikaa lukuun ottamatta.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Liiketoiminnan tuotot	
Liiketoiminnan kulut	
Henkilöstökulut	6
Palvelujen ostot	-4
Muut toimintakulut	-1
Konsernipalvelujen sisäiset kustannukset	-1

Terveystensuojelu

Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2025	Taloussarvio 2026	Taloussarvio 2027	Muutos %	Talouss- suunnitelma 2028	Talouss- suunnitelma 2029	Talouss- suunnitelma 2030
Liikevaihto	1 150 701	1 284 400	1 283 000	-0,1 %	1 317 500	1 353 000	1 389 600
Liiketoiminnan muut tuotot	577	0	0	0,0 %	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-244 055	-310 500	-311 200	0,2 %	-321 700	-332 600	-344 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 128	-10 900	-12 900	18,3 %	-13 000	-13 100	-13 200
Palvelujen ostot	-236 927	-299 600	-298 300	-0,4 %	-308 700	-319 500	-331 000
Henkilöstökulut	-857 508	-924 800	-918 900	-0,6 %	-941 800	-965 300	-989 200
Palkat ja palkkiot	-697 269	-748 000	-742 800	-0,7 %	-761 400	-780 400	-799 900
Henkilösivukulut	-160 239	-176 800	-176 100	-0,4 %	-180 400	-184 900	-189 300
Eläkekulut	-137 059	-148 600	-148 100	-0,3 %	-151 800	-155 500	-159 400
Muut henkilösivukulut	-23 180	-28 200	-28 000	-0,7 %	-28 600	-29 400	-29 900
Liiketoiminnan muut kulut	-49 715	-49 100	-52 900	7,7 %	-54 000	-55 100	-56 200
Liikelyläämä (-alijäämä) yhteensä	0	0	0	0,0 %	0	0	0

Terveystensuojelun vastuualueen liiketoiminnan ulkoisiin tuottoihin esitetään pientä 3,6 prosentin kasvua vuoden 2026 taloussarvioon verrattuna. Tämä edellyttää korotusta valvontakohteilta perittäviin maksuihin. Laskutuksen perusteena olevaa tuntihintaa on tarkoitus korottaa 76 eurosta 80 euroon. Maksutaksan tuntihinta on yhteneväinen Lahden kaupungin ympäristöterveyden maksutaksan kanssa ja tuntihinnan korotuksesta on sovittu yhdessä.

Vastuualueen toimintakulut pysyvät vuoden 2026 taloussarvion tasolla (-0,1 %). Prosentuaalisesti eniten laskevat ICT-palveluista sekä puhtaanapitopalveluista aiheutuvat kulut. Myös henkilöstökulujen arvioidaan hienoisesti laskevan (-0,6 %). Terveystensuojelun vastuualueella henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista on korkea 71,6 % Näin korkea henkilöstökulujen osuus ei mahdollista merkittäviä säästöjä toimintakuluissa ilman, että se vaikuttaa henkilöstöresurssiin ja sitä kautta toimintaan. Valvontakohteilta perittävien toimintatuottojen kertymisen kannalta on tärkeää, että valvonta saadaan suoritettua suunnitelman mukaisesti ja valvontamaksut kerättyä täysimääräisesti.

Liiketoiminnan ulkoisten maksutuottojen lisääntyessä ja toimintamenojen pysyessä ennallaan sopimuskunnilta perittävät maksuosuudet laskevat terveystensuojelun vastuualueen osalta 18 000 eurolla.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Liiketoiminnan tuotot	
Tuottojen muutos	-1
Ulkoisten tuottojen muutos	17
Yhteistoimintakorvausten muutos	-18
Liiketoiminnan kulut	
Sisäisten menojen muutos	-4
Kustannustason muutos	5

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Terveystieteiden osasto			
Tarkastukset	919	828	818
Päätökset	267	222	204
Yhteydenotot	2 186	2 685	2 590
Konsultaatiot	265	282	307
Lausunnot	98	115	121
Näytteenotto	1 012	938	990

Terveystieteiden osaston vastuualueella toiminnan tunnusluvut ovat samaa suuruusluokkaa kuin vuoden 2026 talousarviossa. Toimintaan ei ennusteta merkittäviä muutoksia aiempiin toimintavuosiin nähden, koska terveystieteiden osastolain uudistus viivästyy eikä sitä edistetä tällä hallituskaudella. Suunnitelmavuosien tarkastusmääriin sen sijaan ennustetaan pientä laskua lakiuudistuksesta johtuen. Suorite-ennusteissa on huomioitu muutokset valvontasuunnitelman mukaisissa suoritelmäärissä siltä osin, kun ne ovat talousarvion laadintahetkellä tiedossa. Lupa- ja valvontavirasto on muuttanut terveystieteiden osastolain mukaisten kohteiden riskiluokitusta, mistä johtuen tarkastusten määrän ennustetaan hieman laskevan. Lausuntojen määrää verrattuna vuoden 2026 ennusteeseen laskee Asikkalan kunnan vesihuoltoverkoston liittymättömien kiinteistöjen kartoitusprojektin päättymisen. Näytteenottosuoritteiden lukumäärän ennakoidaan hieman lisääntyvän vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Vuosittain esiintyy häiriötilanteita, jotka lisäävät tarvetta näytteenotolle.

Kuntakohtaisissa suorite-ennusteissa ennakoidaan lausuntojen määrän vähentymistä Asikkalan kunnassa liittyen kunnan ympäristösuojelun vesihuoltoprojektin päättymiseen. Muilta osin kuntakohtaisissa suoritelmäärissä ei ole merkittäviä muutoksia vuoden 2026 talousarvioon.

Erittely määrärahoissa ja tuloarvioissa huomioon otetuista muutoksista

Muutos	1 000 euroa
Liiketoiminnan tuotot	
Tuottojen muutos	51
Ulkoisten tuottojen muutos	56
Yhteistoimintakorvausten muutos	-5
Liiketoiminnan kulut	
Henkilöstökulujen muutos	27
Toimistopalvelut, ICT ja vuokrat	29
Sisäisten erien muutos	-5

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027
Eläinlääkintä			
Tilakäynnit	3 061	2 790	2 547
Vastaanottokäynnit	13 720	11 025	10 738
Tarkastukset	32	40	13
Valvontakäynnit	368		374

Eläinlääkintähuollon vastuualueella ennustetaan sekä tila- että vastaanottokäyntien määrän kokonaisuudessaan laskevan hieman. Kuntakohtaisesti muutokset kuitenkin vaihtelevat. Orimattilan, litin, Kärkölän ja Padasjoen vastaanottokäyntimäärien ennustetaan hieman nousevan. Padasjoen osalta tilanne selittyy yksityisen palveluntarjonnan saatavuudella. Tilakäyntien määrä vähenee kaikissa kunnissa. Käynteihin käytetty aika ei kuitenkaan vähene samassa suhteessa, vaan osissa kunnissa kasvava osuus käynneistä on kestoaltaan pitkiä. Tämä heijastaa terveydenhuollon tarpeita tiloilla.

Tarkastuksiin kirjataan päivitetyn suoriteohjeen mukaisesti kunnaneläinlääkärien tekemät alkutuotannon elintarvikevalvontaan liittyvät tarkastukset. Alkutuotannon tarkastusten tarkastusväli pitenee viisi vuotta sitten, jonka vuoksi suunniteltuja tarkastuksia on vähän vuonna 2027.

Valtion varoista korvattavista valvontatehtävistä aiheutuneet suoritteet eivät vaikuta kuntien maksuosuuksiin. Valvontatehtävät ovat kuitenkin oleellinen osa eläinlääkintähuollon toimintaa. Valvontatehtäviä on hoitanut vuodesta 2026 kolme valvontaeläinlääkäriä. Valvonnan resurssia vie enenevässä määrin hallinnollisen työn lisääntymien. Pakkokeinojen käyttö on kasvanut, samoin niistä tehdyt hallintovalitukset. Toisaalta valvonnan vaikuttavuuden toivotaan lisääntyneen ja tehostuneen. Valvontakäyntien määrässä eivät ole mukana tarkastusyritykset, joita väistämättä syntyy, kun tarkastuksista ei ilmoiteta enakkoon asianosaiselle.

Riskien hallinta

Riskit		
Riski	Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Henkilöstön saatavuus	3	2
Strateginen riski	Kunnaneläinlääkärin työtä ei koeta houkuttelevaksi. Terveysturvallisuuden palkkataso ei houkuttele osaajia.	
Hallintatoimenpiteet	Työajan joustojen mahdollistaminen Päivystyskäytäntöjen kehittäminen Työyhteisön tuen tarjoaminen Huolellinen perehdytys uusille ja pitkään poissa olleille työntekijöille.	
Vaikutus	Mikäli virkoihin ja sijaisuuksiin ei saada tekijöitä, olemassa oleva henkilöstö kuormittuu. Lakisääteisten tehtävien hoitaminen vaikeutuu.	
Vastuutaho	Hanna Lindholm (Eläinlääkintähuollon päällikkö), Silja Mäkelä (Ympäristöterveysjohtaja)	
Riski	Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Työssä jaksaminen eläinlääkintähuollossa	3	3
Strateginen riski	Kunnaneläinlääkäreiden työsidonnaisuus on poikkeuksellisen suuri. Valvontaeläinlääkärin työ on henkisesti kuormittavaa.	
Hallintatoimenpiteet	Työ- ja päivystyskäytäntöjen kehittäminen. Mahdollisuus päivystysvapaiden pitämiseen. Työtehtävien jakaminen eläintenhoitajalle. Työnohjaus valvontaeläinlääkärille.	
Vaikutus	Riski henkilöstön uupumiselle ja poissaoloille lisääntyy.	
Vastuutaho	Hanna Lindholm (Eläinlääkintähuollon päällikkö)	
Riski	Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Työturvallisuus	2	3
Strateginen riski	Kunnaneläinlääkärin työ on tartunta- ja tapaturma-altista. Yksin päivystäminen lisää riskiä. Valvontaeläinlääkärin työssä on fyysisen ja henkisen väkivallan uhkaa. Terveysturvallisuudessa valvontaa tehdään erilaisissa olosuhteissa.	
Hallintatoimenpiteet	Asianmukaisten työvälineiden ja -vaatteiden hankkiminen. Tilaturvallisuuden parantaminen. Varautuminen ja suojautuminen zoonooseilta. Eläintenhoitajan apu vaikeasti käsiteltävien potilaiden kanssa. Hyvä ohjeistus ja huolellinen perehdyttäminen työturvallisuuteen.	
Vaikutus	Riskin konkretisoituminen näkyy tapaturmina ja henkilöstön poissaoloina	
Vastuutaho	Hanna Lindholm (Eläinlääkintähuollon päällikkö), Silja Mäkelä (Ympäristöterveysjohtaja)	

Riski		Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Valtakunnallisen VATI-tietojärjestelmän toimimattomuus		3	2
Strateginen riski	Valtakunnallinen VATI-tietojärjestelmä ei toimi.		
Hallintatoimenpiteet	Järjestelmän kehittämisen seuranta.		
Vaikutus	Hankaloittaa työn suunnittelua, ohjausta ja raportointia. Työaikaa kuluu turhiin lisätehtäviin. Pidempiaikainen häiriö hankaloittaa toimintaa		
Vastuutaho	Mika Rouhiainen (Johtava terveydensuojeluinsinööri)		
Riski		Vaikutus (1-4)	Todennäköisyys (1-4)
Häiriöt laboratoriopalveluissa		3	1
Strateginen riski	Laboratoriopalveluissa on häiriöitä.		
Hallintatoimenpiteet	Noudatetaan palveluntuottajan kanssa sovittuja käytäntöjä. Ajantasaiset yhteystiedot laboratorioon.		
Vaikutus	Haittaa viranomaisvalvonnan suorittamista, erityisesti epidemiatilanteissa.		
Vastuutaho	Silja Mäkelä (Ympäristöterveysjohtaja)		

1=vähäinen, 2=kohtalainen, 3=vakava, 4=erittäin vakava

Investoinnit

Päijät-Hämeen ympäristöterveydellä ei ole investointeja vuodelle 2027 eikä suunnitelmavuosille 2028–2030.

Rahoitusosa

	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Toiminnan rahavirta						
Liikelyjäämä (alijäämä)	-293	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	293	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta			0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset			0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	81 088	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-22 250	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä	-88 591	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	29 753	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0

Kuntakohtaiset suoritearviot

Suoriteet				
	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Muutos %
Asikkalan kunta				
Terveystieteiden osasto	548	674	645	-4,3 %
Eläinlääkintä	1556	1570	1472	-6,2 %
Yhteensä	2104	2244	2117	-5,7 %
Hartolan kunta				
Terveystieteiden osasto	254	213	209	-1,9 %
Eläinlääkintä	232	310	242	-21,9 %
Yhteensä	486	523	451	-13,8 %
Heinolan kaupunki				
Terveystieteiden osasto	1205	1192	1170	-1,8 %
Eläinlääkintä	2105	2110	1854	-12,1 %
Yhteensä	3310	3302	3024	-8,4 %
Hollolan kunta				
Terveystieteiden osasto	784	1000	995	-0,5 %
Eläinlääkintä	1691	1731	1582	-8,6 %
Yhteensä	2475	2731	2577	-5,6 %
Iitin kunta				
Terveystieteiden osasto	424	398	418	5,0 %
Eläinlääkintä	1709	1773	1850	4,3 %
Yhteensä	2133	2171	2268	4,5 %
Kärkölän kunta				
Terveystieteiden osasto	267	237	225	-5,1 %
Eläinlääkintä	1247	1152	1221	6,0 %
Yhteensä	1514	1389	1446	4,1 %
Orimattilan kaupunki				
Terveystieteiden osasto	707	797	792	-0,6 %
Eläinlääkintä	3932	3773	3812	1,0 %
Yhteensä	4639	4570	4604	0,7 %
Padasjoen kunta				
Terveystieteiden osasto	269	264	251	-4,9 %
Eläinlääkintä	162	160	163	1,9 %
Yhteensä	207	208	213	2,4 %
Sysmän kunta				
Terveystieteiden osasto	267	295	325	10,2 %
Eläinlääkintä	1120	1276	1102	-13,6 %
Yhteensä	1387	1571	1427	-9,2 %
Yhteensä				
Terveystieteiden osasto	4725	5070	5030	-0,8 %
Eläinlääkintä	13754	13855	13298	-4,0 %

Arvio maksuosuuksista kunnittain

Kunta		Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Talousarvio 2027	Muutos %	Talous- suunnitelma 2028	Talous- suunnitelma 2029	Talous- suunnitelma 2030
Asikkala	Terveystensuojelu	59 743	107 000	95 900	-10,4 %	98 200	100 600	103 000
	Eläinlääkintähuolto	169 634	147 100	150 200	2,1 %	153 800	157 500	161 300
	Yhteensä	229 377	254 100	246 100	-3,1 %	252 000	258 100	264 300
Hartola	Terveystensuojelu	38 503	33 700	35 600	5,6 %	36 500	37 300	38 200
	Eläinlääkintähuolto	35 168	56 100	42 100	-25,0 %	43 100	44 100	45 200
	Yhteensä	73 671	89 800	77 700	-13,5 %	79 600	81 400	83 400
Heinola	Terveystensuojelu	133 353	194 200	188 000	-3,2 %	192 500	197 100	201 900
	Eläinlääkintähuolto	232 954	191 500	174 000	-9,1 %	178 200	182 500	186 800
	Yhteensä	366 307	385 700	362 000	-6,1 %	370 700	379 600	388 700
Hollola	Terveystensuojelu	89 863	159 500	155 400	-2,6 %	159 100	162 900	166 900
	Eläinlääkintähuolto	193 824	173 800	163 600	-5,9 %	167 500	171 500	175 700
	Yhteensä	283 687	333 300	319 000	-4,3 %	326 600	334 400	342 600
Iitti	Terveystensuojelu	36 246	63 900	64 100	0,3 %	65 600	67 200	68 800
	Eläinlääkintähuolto	146 095	121 900	134 000	9,9 %	137 200	140 500	143 900
	Yhteensä	182 341	185 800	198 100	6,6 %	202 800	207 700	212 700
Kärkölä	Terveystensuojelu	28 323	33 200	33 200	0,0 %	34 000	34 800	35 600
	Eläinlääkintähuolto	132 278	107 900	119 700	10,9 %	122 600	125 500	128 500
	Yhteensä	160 601	141 100	152 900	8,4 %	156 600	160 300	164 100
Orimattila	Terveystensuojelu	70 111	119 500	118 200	-1,1 %	121 000	123 900	126 900
	Eläinlääkintähuolto	389 923	369 400	378 900	2,6 %	388 000	397 300	406 800
	Yhteensä	460 034	488 900	497 100	1,7 %	509 000	521 200	533 700
Padasjoki	Terveystensuojelu	41 334	45 700	46 000	0,7 %	47 100	48 200	49 400
	Eläinlääkintähuolto	24 893	28 900	34 200	18,3 %	35 000	35 900	36 700
	Yhteensä	66 227	74 600	80 200	7,5 %	82 100	84 100	86 100
Sysmä	Terveystensuojelu	32 668	50 100	51 600	3,0 %	52 800	54 100	55 400
	Eläinlääkintähuolto	137 032	144 800	139 300	-3,8 %	142 600	146 100	149 600
	Yhteensä	169 700	194 900	190 900	-2,1 %	195 400	200 200	205 000
Yhteensä	Terveystensuojelu	530 143	806 800	788 000	-2,3 %	806 800	826 100	846 100
	Eläinlääkintähuolto	1 461 801	1 341 400	1 336 000	-0,4 %	1 368 000	1 400 900	1 434 500
	Yhteensä	1 991 944	2 148 200	2 124 000	-1,1 %	2 174 800	2 227 000	2 280 600